

Ringonderzoek Watervegetatie 2017

Een ringonderzoek is een wezenlijk onderdeel van derdelijns kwaliteitsborging. Bij een ringonderzoek wordt een vergelijking gemaakt tussen de prestaties van verschillende instanties. Bij het ringonderzoek voor watervegetatie worden de prestaties van medewerkers van die verschillende instanties bij het maken van vegetatieopnamen in natte ecosystemen vergeleken. Uitgangspunt van de te vergelijken methodiek is die zoals die is beschreven in het Handboek Hydrobiologie (Bijkerk, 2014) en de uitvoering is vergelijkbaar met een eerder ringonderzoek in 2012 (Pot, 2014). Dit ringonderzoek richt zich op de wijze van opname van lijnvormige wateren.

Opzet

De deelnemers nemen onafhankelijk van elkaar dezelfde water- en oevervegetatie op in enkele verschillende watertypen. De resultaten worden vergeleken op waargenomen soortensamenstelling, abundantie per soort (percentage én Tansley-code), totale bedekking van groeivormen en KRW-beoordeling. Iedere deelnemer gebruikt zijn eigen protocol of werkwijze, maar de voorschriften in het Handboek Hydrobiologie zijn maatgevend voor wat van de deelnemers wordt verwacht. Onderlinge vergelijking vindt plaats op basis van gemiddelde uitkomsten, eventueel gecorrigeerd naar het oordeel van de auditor. De resultaten worden geanonimiseerd, maar alle deelnemers krijgen wel inzicht in hun eigen scores en worden niet verplicht tot geheimhouding daarvan. Er wordt een verklaring van deelname en score uitgegeven die kan worden aangeboden voor certificering of accreditatie. Alle regels uit het toelichtend document Hydrobiologie RvA-T039-NL van de Raad voor Accreditatie (Raad voor Accreditatie, 2014) worden aangehouden, maar er loopt geen officiële aanvraag voor goedkeuring.

Procedure

Deelnemers worden per individu of als team aangemeld. Het ringonderzoek test de manier van opnemen zoals dat daadwerkelijk door de verschillende organisaties uitgevoerd wordt. Als in de dagelijkse praktijk de opnamen door één persoon worden gedaan, dient dat ook zo te gebeuren tijdens het ringonderzoek. Een laboratorium kan een team laten deelnemen als deze normaliter ook als team opereren.

Deelnemers worden geacht te beschikken over alle materialen die nodig zijn om een vegetatieopname te kunnen maken, waaronder materialen om waterplanten in diep water te kunnen monstern, materialen om planten op naam te kunnen brengen en materialen om planten te kunnen verzamelen.

Het is de deelnemers tijdens het maken van de opnamen niet toegestaan te communiceren over hun bevindingen, door te spreken op enige andere wijze. Eventueel overleg tussen leden van een team mag andere deelnemers niet beïnvloeden.

Deelnemers krijgen een deelnamenummer door loting. Deelnemers krijgen op basis van hun lotnummer een traject aangewezen dat ze moeten opnemen. Dat traject heeft niet per sé de normaliter voorgeschreven lengte.

Deelnemers krijgen enkele dagen tevoren een volledige instructie toegestuurd.

Bespreking en rapportage

Er vindt meteen na afloop een nabespreking plaats over de waarnemingen. Daar wordt in principe alles besproken, behalve over de soorten die zullen worden na-gedetermineerd door ten minste één deelnemer. De auditor bepaalt wat wel en niet kan worden besproken. Alle deelnemers krijgen een geanonimiseerd rapport van de analyses, waarbij de deelnemers met nummers worden aangegeven.

Analyse

De auditor vergelijkt alle resultaten van de deelnemers met elkaar, waarbij wordt gelet op:

- volledigheid (aantal gevonden soorten ten opzichte van het aantal door alle deelnemers samen gevonden soorten),
- de juiste determinatie (percentage goed),
- percentage score per soort (percentage afwijking van gemiddelde, vgl met standaarddeviatie)
- idem, maar dan na classificatie in Braun-Blanquet-schaal
- idem, maar dan na classificatie in KRW-schaal
- mate van overeenkomst in Tansley-schaal
- idem, maar dan na classificatie in KRW-schaal
- percentage totale bedekkingen (percentage afwijking van gemiddelde, vgl met standaarddeviatie)
- KRW maatlatscore op basis van de gegevens
- controle op procedurele juistheid

Locatie

De opnamelocaties worden later bekend gemaakt, maar liggen op een centrale plaats in Nederland. Er wordt een verzamelpunt afgesproken, de exacte locaties worden pas op de dag zelf bekend gemaakt.

Datum

Er zijn twee data gereserveerd: **vrijdag 23 juni** en **dinsdag 27 juni**

Bij aanmelding kan een voorkeur worden aangegeven. Bij een gering aantal deelnemers wordt een dag gekozen waarop meeste voorkeur voor is uitgesproken, bij een groot aantal deelnemers worden de deelnemers verdeeld over beide dagen.

Kosten

Per deelnemer wordt een bijdrage aan de kosten gerekend van € 475,- excl. BTW (een team van 2 personen die samen deelnemen wordt als één deelnemer beschouwd).

Organisatie

Het ringonderzoek is een initiatief van de werkgroep macrofyten, een informeel platform van mensen die vegetatiekundig onderzoek doen voor waterbeheerders.

De organisatie is in handen van Roelf Pot, die ook als auditor optreedt.

Roelf Pot onderzoek- en adviesbureau, Pandijk 2,7861 TE Oosterhesselen. www.roelfpot.nl

Aanmelding

Aanmelding via de website: www.roelfpot.nl of per email: roelfpot@wxs.nl onder vermelding van het aantal deelnemers/teams en voorkeursdatum en voorkeurssterkte.

Aanmelding is mogelijk tot 1 juni 2017 maar bij eventuele over-intekening sluit de inschrijving eerder. Er is plaats voor 24 deelnemers (12 per dag). Bij onvoldoende aanmelding (minder dan 8) wordt het ringonderzoek afgelast. Aanmelding staat open voor iedereen die beroepshalve vegetatieopnamen maakt.

Referenties:

- Bijkerk, R. [red], 2014: Handboek hydrobiologie. Biologisch onderzoek voor de ecologische beoordeling van Nederlandse zoete en brakke oppervlaktewateren. Deels aangepaste versie. Rapport 2014-02, Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, Amersfoort. Hoofdstuk 11. Vegetatie.
http://handboekhydrobiologie.stowa.nl/Het_Handboek/index.aspx
- Pot, R. 2014: Ringonderzoek Macrofyten 2012. Onderzoeksrapport voor de werkgroep macrofyten; Roelf Pot, Oosterhesselen.
http://www.roelfpot.nl/publicaties/ringonderzoek_macrofyten_2012.pdf
- Raad voor Accreditatie (2014). Toelichtend document Hydrobiologie. Document RvA-T039-NL. <https://www.rva.nl/documenten/beoordelingsdocumenten>